

Ημερίδα με θέμα:
**«Εθνικό Στρατηγικό Πρόγραμμα Πρόληψης Παραγωγής
Αποβλήτων & Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης
Αποβλήτων»**

Εισήγηση με θέμα:

**«Ο ρόλος της τοπικής Αυτοδιοίκησης για μία νέα εποχή στη
διαχείριση αποβλήτων»**

Εισηγητής: κ. Γιώργος Κοτρωνιάς

Πρόεδρος Επιτροπής Περιβάλλοντος της ΚΕΔΕ, Δήμαρχος Λαμιέων

Αθήνα 10/2/2014

Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο Αθηνών

Συζητάμε σήμερα ένα από τα κρισιμότερα ζητήματα που απασχολεί την καθημερινότητά μας, που απασχολεί τη πολιτική λειτουργία του κράτους, τους Δήμους, τους επιστημονικούς φορείς, την ίδια την ελληνική κοινωνία.

Γιατί η διαχείριση των αποβλήτων είναι ένα ζήτημα που απασχολεί, ενδιαφέρει και αποτελεί ευθύνη του καθενός πολίτη ξεχωριστά και όλων μαζί, αποτελεί μέριμνα και ευθύνη του κράτους αλλά και την κοινωνίας των πολιτών, των φορέων της Αυτοδιοίκησης αλλά και των επιχειρήσεων. Ένα ζήτημα που αγγίζει το σύνολο των παραγωγικών δραστηριοτήτων στη χώρα μας.

Εμείς ως αυτοδιοίκηση όπως είναι γνωστό έχουμε ιδιαίτερη εμπλοκή στο θέμα της διαχείρισης των αποβλήτων.

- Από τη συγκέντρωση και αποκομιδή στο επίπεδο της γειτονιάς του οικισμού, της πόλης
- Από τη τελική συγκέντρωση και μεταφόρτωση, σε επίπεδο ΣΜΑ και άλλων εγκαταστάσεων
- Από την οργάνωση και συγκέντρωση των ανακυκλώσιμων υλικών
- Έως τη τελική διάθεση στους ΧΥΤΑ και ΧΥΤΥ της χώρας που οι φορείς της Αυτοδιοίκησης μέσω των ΦΟΔΣΑ έχουν την ευθύνη διαχείρισης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων επεξεργασίας

Στη πορεία του χρόνου και των αρμοδιοτήτων μας σε σχέση με το θέμα αυτό αλλά και της εγγύτητάς μας προς το πολίτη έχουμε επισημάνει τα προβλήματα που μας έχουν περιορίσει έως σήμερα σε όχι ικανοποιητικά επίπεδα αποτελεσματικής διαχείρισης.

Γιατί για μας αποτελεσματική διαχείριση είναι αυτή που διασφαλίζει το βέλτιστο στη συλλογή και αποκομιδή, την ελάχιστη και δίκαιη επιβάρυνση στο πολίτη και παραγωγό αποβλήτων και τη μικρότερη δυνατή επίπτωση στο περιβάλλον, σε όλο το σύστημα συλλογής και διαχείρισης.

Για μας η θεμελιακή αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει είναι το στοίχημα και αυτό οφείλουμε να ομολογήσουμε ότι ελάχιστα ανταποκρίνεται στη σημερινή πραγματικότητα.

Και για να είμαστε πιο συγκεκριμένοι έχουμε εντοπίσει ως κύρια ζητήματα της σημερινής κατάστασης και αυτού του ελλείμματος αποτελέσματος:

- Την ελλιπή εφαρμογή των ΠΕΣΔΑ
- Το μεγάλο αριθμό φορέων Διαχείρισης με διαφορετικό μέγεθος, οργάνωση, οικονομικές δυνατότητες και τεχνογνωσία.
- Το διαφορετικό επίπεδο ωριμότητας έργων διαχείρισης ΑΣΑ από Περιφέρεια σε Περιφέρεια και από Διαχειριστική ενότητα σε Διαχειριστική ενότητα.

- Την αδυναμία χωροθέτησης σε πολλές περιοχές με συνήθη τα διοικητικά και νομικά εμπόδια και τις υποκινούμενες πολλές φορές κοινωνικές αντιδράσεις
- Τα διαφορετικά συστήματα κοστολόγησης και διαφορετικά επίπεδα κόστους λειτουργίας των μονάδων επεξεργασίας.
- Τους αυξητικούς μεν ρυθμούς αλλά όχι τους επιθυμητούς στα ποσοστά της ανακύκλωσης
- Τη διαιώνιση λειτουργίας ΧΑΔΑ που ακόμα δεν έχουν κλείσει και δεν έχουν αποκατασταθεί στο σύνολο τους.
-

Παρά τα ανοιχτά αυτά ζητήματα υπάρχουν θεσμικές εξελίξεις που προδιαγράφουν βελτίωση της αποτελεσματικής διαχείρισης όπως:

- Οι ρυθμίσεις του Ν. 3852/2010 (Νόμο Καλλικράτη), σ' ότι αφορά τη Διαχείριση των αποβλήτων.
- Η δημιουργία Περιφερειακών ισχυρών και βιώσιμων ΦΟΔΣΑ με τις προβλέψεις του Ν. 4071, παρά τις θεσμικές αδυναμίες των προβλέψεών του
- Η κύρωση και εφαρμογή της οδηγίας 2008/98 και οι νέοι στόχοι της ανακύκλωσης
- Η εφαρμογή του νόμου για τη ποινική προστασία περιβάλλοντος και η υπερβολικές του προβλέψεις κυρίως σε ότι αφορά το τέλος ταφής.

Σ' αυτό το νέο θεσμικό περιβάλλον δεν μπορούμε να αγνοήσουμε το νέο οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον που εστιάζεται:

- Στην οικονομική κρίση που άμεσα επίπτωση τόσο στις «παραγόμενες» ποσότητες αποβλήτων αλλά και παράλληλα στην οικονομική δυνατότητα των πολιτών ν' ανταποκριθούν στα επιβαλλόμενα τέλη.
- Στην αλλαγή αντίληψης, πρακτικής και στάσεων που οδηγεί στην ανάγκη για τη πλέον χρηστή διαχείριση, για οικονομίες κλίμακας και την ανάγκη παραγωγής εσόδων από τη διαχείριση των ΑΣΑ.
- Στην ανάγκη για δημιουργία βιώσιμων φορέων (ΦΟΔΣΑ) με το μικρότερο δυνατό λειτουργικό κόστος, γιατί αυτό το λειτουργικό κόστος επιμερίζεται τελικά στο κάθε πολίτη

- Στην ανάγκη για προώθηση έργων και με ΣΔΙΤ σε μία εποχή δραστηκής μείωσης των δημόσιων επενδυτικών πόρων.
- Στην ανάγκη να προωθηθούν επενδύσεις στο τομέα της διαχείρισης των ΑΣΑ που παράγουν έσοδα και δημιουργούν νέες θέσεις εργασίας μέσω και της ανάκτησης υλικών και ενέργειας. Είναι γεγονός ότι πρέπει ν' αλλάξει η νοοτροπία διαχείρισης. Η διαχείριση δεν μπορεί να θεωρείται βάρος αλλά περιβαλλοντική ευθύνη και συνάμα αναπτυξιακή ευκαιρία με πολλαπλά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες.

Για να γίνει πράξη αυτή η αναπτυξιακή ευκαιρία προτείνουμε:

- Τον ολοκληρωμένο εθνικό σχεδιασμό και όχι το σχεδιασμό με αποσπασματικό χαρακτήρα στη διαχείριση των αποβλήτων
- Την εξειδίκευση και εφαρμογή μέτρων και κανονιστικών διατάξεων με βάση την οδηγία 2008/98 αλλά και την ανάγκη προσαρμογής των συστημάτων διαχείρισης και κοστολόγησης στην Αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».
- Τον άμεσο σχεδιασμό και αυστηρό έλεγχο για τη διαχείριση των ειδικών αποβλήτων με τη χωροθέτηση και δημιουργία ΧΥΤΕΑ, και άλλων ειδικών εγκαταστάσεων.
- Τη διαμόρφωση των κατάλληλων εργαλείων και μεθόδων διαχείρισης ΑΣΑ, κοστολόγησης και καθορισμού της μεθοδολογίας υλοποίησης κύριων και συμπληρωματικών έργων διαχείρισης.
- Το Προσδιορισμό ενός ελάχιστου χωρικού επιπέδου και τονάζ ανά μονάδα ώστε να καθίσταται βιώσιμη η κάθε μονάδα διαχείρισης.
- Τον ειδικό σχεδιασμό για το νησιωτικό χώρο με μεταφορά σε μεγαλύτερα νησιά ή σε χερσαίες εγκαταστάσεις επεξεργασίας, όπου αυτό απαιτείται.
- Τη μόχλευση ιδιωτικών πόρων για τα κύρια έργα διαχείρισης (μονάδες) αλλά και τις συμπληρωματικές εγκαταστάσεις (Δεματοποιητές, Κομπόστ κτλ).
- Την επαναξιολόγηση των συστημάτων ανακύκλωσης και αυστηρότερους ελέγχους σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους και τη κάλυψη των αναγκών όλης της ελληνικής επικράτειας.

- Την εξάντληση του κοινωνικού και επιστημονικού διαλόγου που θα οδηγήσει σ' ένα σχεδιασμό που θα συνοδευτεί και να θωρακιστεί με διαδικασίες fast truck στην υλοποίησή του (ειδικά στο θέμα της χωροθέτησης εγκαταστάσεων).
- Την πιλοτική εφαρμογή έξυπνων εργαλείων κοστολόγησης και διαχείρισης ΑΣΑ (Έξυπνοι Κάδοι), που θα εξυπηρετεί την αρχή ο «Ρυπαίνων Πληρώνει», και θα εδραιώνει ένα σύστημα δίκαιης οικονομικής επιβάρυνσης των πολιτών και των επιχειρήσεων.

Κανένας σχεδιασμός, κανένα σύστημα διαχείρισης, καμία μεθοδολογία και καμία θεσμικού χαρακτήρα ρύθμιση δεν μπορεί να είναι αποτελεσματική στο μείζον ζήτημα της Διαχείρισης των Αστικών Στερεών Αποβλήτων αν δεν έχει την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και τη συναίνεση της τοπικής κοινωνίας.

Στη κατεύθυνση αυτή προτείνουμε το σχεδιασμό ενός δυναμικού προγράμματος με ευρεία υποστήριξη και εφαρμογή του στο σύνολο της χώρας που θα κινείται σε (2) άξονες:

1. Περιβαλλοντική εκπαίδευση για τη διαχείριση ΑΣΑ και την ανακύκλωση σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και στα προγράμματα της διά βίου μάθησης.
2. Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση των πολιτών για την ενίσχυση της ανακύκλωσης, τη διαφοροποίηση του καταναλωτικού μοντέλου και τη βελτίωση των δεικτών περιβαλλοντικής συμπεριφοράς και ευθύνης.

Εν κατακλείδι η διευθέτηση των θεσμικών εκκρεμοτήτων, η οργάνωση ισχυρών ΦΟΔΣΑ, η ολοκλήρωση των έργων διαχείρισης και η αλλαγή νοοτροπίας μπορούν να οδηγήσουν **σε μία νέα εποχή στη διαχείριση των αποβλήτων.**

Είναι αναγκαίο για τη κοινωνία είναι σημαντικό για το περιβάλλον και την αειφορία.

Σας ευχαριστώ